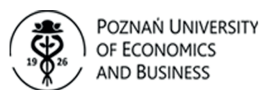

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ: СУЧАСНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ЄВРОПИ ТА СВІТУ:

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ (25-26 ТРАВНЯ 2023 Р.)

- «Медицина п'яти континентів»;
- «Повоєнний розвиток України:
виклики та драйвери відновлення
і сталого функціонування економіки
в умовах євроінтеграційних процесів»

ПЗВО «Міжнародний європейський університет»

**НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ:
СУЧАСНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА СВІТУ**

Міжнародний науковий форум
(25-26 травня 2023 року)

Тези доповідей

Київ – 2023

УДК 61:33];001.891(08)

Н34

Рекомендовано до видання вченою радою ПЗВО «Міжнародний європейський університет»
(протокол № 3 від 27 квітня 2023 року)

Наука та інновації: сучасний вектор розвитку науки та світу : збірник тез доповідей
Н34 науково-практичних конференцій Міжнародного наукового форуму (25-26 травня 2023 року). – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. – 186 с.

ISBN 978-617-7932-44-3

Тези доповідей науково-практичних конференцій «Медицина п'яти континентів» і «Повоєнний розвиток України: виклики та драйвери відновлення і сталого функціонування економіки в умовах євроінтеграційних процесів» містять результати пошукових досліджень учасників Міжнародного наукового форуму «Наука та інновації: сучасний вектор розвитку Європи та світу». Метою форуму є формування публічного транснаціонального наукового дискурсу між провідними науковцями, практиками, молодими вченими та студентами щодо вузькоспеціалізованих та міждисциплінарних результатів досліджень із вирішення медико-соціальних, соціально-економічних, фінансових і організаційно-управлінських проблем розвитку в умовах сучасного глобалізованого соціуму, сприяння створенню нових і посиленню існуючих зв'язків з міжнародного наукового співробітництва.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, спеціалістів і практиків.

Редакційна колегія:

Наволокіна Алла, президент Міжнародного європейського університету, канд. екон. наук, доц., член-кореспондент Академії економічних наук України;

Житар Максим, перший проректор Міжнародного європейського університету, д-р. екон. наук, проф., академік Академії економічних наук України;

Бельський Карл, директор Мазовецької станції швидкої допомоги та санітарного транспорту Медіатранс у Варшаві, секретар асоціації Роботодавців екстреної медичної допомоги СПЗОЗ (Польща);

Доан Світлана, проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти Міжнародного європейського університету, д-р. мед. наук, проф.;

Торбенко Ірина, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків Міжнародного європейського університету, канд. пед. наук;

Маргасова Вікторія, проректор з наукової роботи Національного університету "Чернігівська політехніка", д-р. екон. наук, професор, заслужений економіст України

Леонов Сергій, перший проректор Сумського державного університету", д-р. екон. наук, професор

Лісничук Оксана, директор Навчально-наукового департаменту організації освітнього процесу Міжнародного європейського університету, канд. екон. наук, доцент;

Лукаш Шарпак, Президент правління Польського товариства медицини катастроф, проректор з науки та міжнародного співробітництва Медичної академії імені Марії Склодовської-Кюрі у Варшаві, доцент, PhD DPH MBA DBA (Польща);

Приймак Наталія, в.о. завідувача кафедри менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування, ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету, канд. екон. наук; Ремига Юлія, в.о. директора ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету, канд. екон. наук, доцент;

Руденко Ольга, професор кафедри публічного управління та менеджменту організацій Національного університету "Чернігівська політехніка", академік Академії економічних наук України, Віце-Президент ГО Міжнародна науково-освітня платформа «ОНОВЛЮЙСЯ», доктор наук з державного управління, професор

Симонєць Євгеній, директор ННІ «Європейська медична школа» Міжнародного європейського університету, канд. мед. наук;

Бондаренко Анастасія, завідувач кафедри педіатрії, імунології, інфекційних та рідкісних захворювань, ННІ «Європейська медична школа» Міжнародного європейського університету", д-р. мед. наук, професор;

Боярко Ірина, професор кафедри менеджменту, фінансів та бізнес-адміністрування, ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету, д-р. екон. наук, професор;

Сідельникова Лариса, завідувачка кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, д-р. екон. наук, професор;

Герасименко Леокадія, Голова правління Громадської спілки "Спілка жінок України", амбасадорка миру

Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, наданої в рукописах, і залишає за собою право не поділяти погляди авторів. За достовірність фактів, дат, назв, цитат тощо відповідальність несуть автори. Матеріали друкуються в авторській редакції. Зменшено втручання в обсяг і структуру матеріалів

УДК 61:33];001.891(08)

ISBN 978-617-7932-44-3

© Міжнародний європейський університет, 2023

ЗМІСТ

Міжнародна науково-практична конференція «МЕДИЦИНА П'ЯТИ КОНТИНЕНТІВ»

СЕКЦІЯ 1.

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ СУЧАСНОСТІ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА

БАБІЄНКО Володимир, МОКІЄНКО Андрій, ШАПОВАЛОВА Ганна	ЩОДО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ ВОДНО-ОБУМОВЛЕНИХ ІНФЕКЦІЙ.....9
БАЧИНСЬКА Олена, ДОАН Іван	ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ З ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ ТА КЛЮЧОВІ ГРУПИ РИЗИКУ.....12
КОТЕЛЕВСЬКА Тетяна, ПРИЙМЕНКО Н. О. МАРЧЕНКО О. Г.	ГАРЯЧКА ЗАХІДНОГО НІЛУ – АКТУАЛЬНА АРБОВІ- РУСНА ІНФЕКЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....14
КУРКЧИДЗЕ Марія, ІЗІРІНСЬКА Юлія	ОСОБЛИВОСТІ ПАТОМОРФОЛОГІЧНИХ ТА ФУНК- ЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ СИСТЕМИ ВНАСЛІДОК ІНФІКУВАННЯ ПЕЧІНКОВИМ СИСУНОМ (FASCIOLA HEPATICA) 17
ВЕРЕШКО Анна, БОНДАРЕНКО Анастасія	ВІРУС ПАПІЛОМИ ЛЮДИНИ: АКТУАЛЬНІСТЬ ПРО- БЛЕМИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ.....19
ПУГАЧ Алла, БОНДАРЕНКО Анастасія	ОБІЗНАНІСТЬ МАЙБУТНІХ БАТЬКІВ ЩОДО ВАКЦИ- НАЦІЇ 22
СЕЛІВАНОВА Єлизавета, ГРУБЛЯК Влада, ІЗІРІНСЬКА Юлія	АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОСТКО- ВІДНИХ ЗМІН В СЕРЦЕВО-СУДИННІЙ СИСТЕМІ УДІТЕЙ. ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ 25

СЕКЦІЯ 2.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЦИНИ І ПИТАННЯ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОГО СВІТУ

АНДРУХ Марія, ВИШНЕВСЬКА Олена	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙ ТА СПОСОБИ ЇХ КОНТРОЛЮ.....28
БОБРИЦЬКА Вікторія, ГРИЩЕНКО Ольга, СТОРЧАК Ганна	СУЧАСНІ УМОВИ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ ЯК ПАТОГЕНЕТИЧНА ОСНОВА ПОРУШЕНЬ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ – АЛГОРИТМИ ДІЇ.....31
БОБАК Наталія, ДРИЧИК Дмитро, ПОСТРЕЛКО Святослав ПОСТРЕЛКО Валентин	ЕПІДЕМІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ПТСР ТА АДИКЦІЙ В УЧАСНИКІВ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....33

(науковий керівник) STAR Nthenge. SHERMAN Zoуa	ФІЗИЧНІ МЕТОДИ КРОВІ: ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНИХ ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....35
БАБІЄНКО Володимир, МОКІЄНКО Андрій, ШАПОВАЛОВА Ганна	ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА КОРЕКЦІЇ ДЕФЦИТУ МАГНІЮ.....37
РИБАЛЬЧЕНКО Василь, РУСАК Петро, РИБАЛЬЧЕНКО Інна	СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІАГНОСТИЦІ ТА ЛІКУВАННІ ІНВАГІНАЦІЇ КИШЕЧНИКА У ДІТЕЙ.....40
РИБАЛЬЧЕНКО Василь РУСАК Петро РИБАЛЬЧЕНКО Інна	ПАПІЛІТ АНАЛЬНИХ СОСОЧКІВ У ДІТЕЙ.....43
СВЯТЕНКО Тетяна, ГУДОВА Марія, ПОГРЕБНЯК Людмила, АКИМОВА Вікторія	ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА МІКРОСПОРІЮ У ДІТЕЙ ЗА 2021-2023 РОКИ У М.ДН-ПРІ З ПОРІВНЯЛЬНИМ АНАЛІЗОМ ЗА ОСТАННІ 10 РОКІВ 45
ПРОХАЧ А. В., СВЯТЕНКО Т. В	КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНІ КОРЕЛЯЦІЇ ДИСПЛАТИЧНИХ НЕВУСІВ.....48
СОЧЕНКО Сергій, ДЯДУК Олена (науковий керівник)	ХВОРОБА ГІРШПРУНГА ТА ІНШІ ВРОДЖЕНІ ДЕФЕКТИ КИШКІВНИКА.....49
СТАТКЕВИЧ Ольга	ПЕРИФОЛКУЛІТ ГОЛОВИ АБСЦЕДУЮЧИЙ. ТАКТИКА ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТІВ. ОПИС КЛІНІЧНОГО ВИПАДКУ 51
ХМЕЛЯРСЬКА Софія, КОВАЛЕНКО Вікторія	ГРУДНЕ ВИГОДОВУВАННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЖИТТЯ ДИТИНИ 53
СТОРЧАК Ганна, БОБРИЦЬКА Вікторія	МОЖЛИВОСТІ ЕПІГЕНЕТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНЬОЇ ДИТИНИ 56
БАЛТЯН Діана, ВИШНЕВСЬКА Олена	ПОНЯТТЯ ПРО ОБСЕСИВНО-КОМПУЛЬСИВНИЙ РОЗЛАД, ПРИЧИНИ ЙОГО ВИНИКНЕННЯ ТА СИМПТОМИ ПРОЯВУ 59
ЛАЗАРЄВА Анастасія, ДЕМЕНТІЙ Антон, ПОСТРЕЛКО Валентин (науковий керівник)	ПОЧАТОК, ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СИМПТОМІВ ПТСР СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ БРАЛИ ТА БЕРУТЬ УЧАСТЬ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ.....62
ВАСИЛЬЄВА Ярослава, ІЗІРІНСЬКА Юлія	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПОТЕНЗІЇ У ДІТЕЙ 64

ЄКИМЕНКО В. М., ІЗІРІНСЬКА Юлія	ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ КОРОНАРНИХ АРТЕРІЙ ТА КЛІНІКО-ЛАБОРАТОРНІ ОСОБЛИВОСТІ У ПАЦІЄНТІВ З ГОСТРИМ КОРОНАРНИМ СИНДРОМОМ..... 67
ЗУБИЦЬКА Вікторія	ФІТОТЕРАПІЯ, ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ФАРМАКОГНОЗІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ..... 70
КОЗЄЛКОВА Валерія МИХАЙЛЮК Михайло	ВАЖЛИВІСТЬ БІОТРАНСФОРМАЦІЇ ТА МЕТАБОЛІЧНИХ ЕФЕКТИВ ЦИНКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ..... 74
КУРІННА І. О., ІЗІРІНСЬКА Ю. Р.	СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ВПЛИВ СТРЕСУ НА ЕНДОКРИННУ РЕГУЛЯЦІЮ ГОМЕОСТАЗУ. СТРЕС ІНДУКОВАНІ ПОРУШЕННЯ В РОБОТІ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ..... 77
МАКАРОВ В. В., В'ЮН І. А.,	ОСОБЛИВОСТІ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ ФЛЕГМОН ШІЇ..... 80
МИХАЙЛЮК Михайло, ТАРАНІЮК Геннадій	ВПЛИВ COVID-19 НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ В МЕДИЧНИХ ВУЗАХ..... 82
STAR Nthenge. SHERMAN Zoуа	THE LASER TECHNOLOGY: TYPES AND TRENDS IN MEDICINE..... 85
ШАПОВАЛОВА Ганна, ШМАКОВА Ірина	ДИФЕРЕНЦІЙОВАНІ ПРОГРАМИ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ В СТАДІЇ РЕМІСІЇ ОНКОЗАХВОРЮВАНЬ З УРАХУВАННЯМ СУПУТНЬОЇ ПАТОЛОГІЇ 87
ЮЗВИШИН Андрій, СИМОНЕЦЬ Євгеній, БОНДАРЄВ Ростислав	СИМУЛЯЦІЙНА МЕДИЦИНА, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ, В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ..... 90
ВАСИЛЬЄВА Ярослава, ІЗІРІНСЬКА Юлія	КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК СИНДРОМУ ЖИЛЬБЕРА У ПІДЛІТКА 94
СОЛОМЧАК Христина	ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ЗАНЯТЬ ТУРИЗМОМ..... 96
ТАРАНІЮК Геннадій АТАМАСЬ Наталія, ВЕРОНІКА Кащенко	ОСОБЛИВОСТІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ В ПРОЦЕСІ НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗА УМОВ ОБМЕЖЕНЬ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО ТА МІЛІТАРНОГО ХАРАКТЕРУ..... 99

ВАРЛАМОВА Оксана, ІЗІРІНСЬКА Юлія	ОСОБЛИВОСТІ СТРЕС ІНДУКОВАНИХ НЕЙРОЕНДО- КРИННИХ ЗМІН В ОРГАНІЗМІ ЛЮДИНИ 102
ВИСОЧАНСЬКА Тетяна, ШПАЧЕНКО Ілля	СОЦІАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ ЗА КОРДО- НОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ 105
ВИШНЕВСЬКА Олена	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИ- СТИКИ 107

СЕКЦІЯ 3.

РІДКІСНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХ МЕНЕДЖМЕНТУ

БІЛЬКЕВИЧ Анна, КОВАЛЕНКО Вікторія	РІДКІСНІ ЗАХВОРЮВАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 110
КУЧЕР Ангеліна, КОВАЛЕНКО Вікторія	ХВОРОБА КРАББЕ ЯК РІДКІСНА ГЕНЕТИЧНА ПАТО- ЛОГІЯ 113
LANGELER Marilyn Louise	LABORATORY MARKERS OF PEDIATRIC AUTOIMMUNE ENCEPHALITIS 115
BONDARENKO Anastasiia, ZABRODSKA Liudmyla HILFANOVA Anna	PID PATIENTS IN UKRAINE UNDER WAR CONDITIONS..... 117
МАНДРИК-МЕЛЬНИЧУК Марія	ГЕНДЕРНИЙ КОМПОНЕНТ У МЕДИЦИНІ: ШЛЯХ ЖІНКИ- НАУКОВИЦІ ВІД ВИТОКІВ ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ..... 119

**Міжнародна науково-практична конференція
«ПОВОСННИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ДРАЙВЕРИ
ВІДНОВЛЕННЯ І СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

СЕКЦІЯ 1.

ІНСТИТУЦІЙНІ РЕФОРМИ ТА ДОСВІД ЄС ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОСННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

АЛЕКСЄЄНКО-ЛЕМОВСЬКА Людмила	ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МУЛЬТИ- ЛІНГВАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРА- ЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ..... 122
БОЯРКО Ірина	МІЖНАРОДНИЙ МЕХАНІЗМ ВИПЛАТИ РЕПАРАЦІЙ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПРО- БЛЕМИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ..... 125
ЄРМАКОВ Олександр ЛАЗУТІН Андрій	УКРАЇНА В СВІТОВОМУ РЕЙТИНГУ ІННОВАЦІЙ- НОСТІ (GII)..... 129

МЕХЕДОВА Дана	БЕЗПЕКОВІ КРИЗОВІ КОМУНІКАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ В ПЕРІОД ВІЙНИ 132
СЕЛЕЗНЬОВА Руслана САПУН Костянтин	ОЦІНКА ДОСВІДУ ПОСТКОНФЛІКТНИХ РЕКОНСТРУКЦІЙ ЯК РЕФЛЕЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....134
СИДОРЯНСЬКА Анастасія, АЛЕКСЄЄНКО-ЛЕМОВСЬКА Людмила (науковий керівник)	ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОГО СИРІТСТВА В КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....137

СЕКЦІЯ 2.
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ НОВАЦІЇ
ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПОВОЄННИХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

ВЛАСЕНКО Олена	ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА РОБОТУ МЕНЕДЖЕРІВ ПРИ ФУНКЦІОНУВАННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ 140
ZHYTAR Maksym	PROBLEMS AND PROSPECTS OF UKRAINE'S ECONOMIC RECOVERY: MACROECONOMIC ASPECT.....142
КОЛЄСНІКОВА Лариса, ГРЧЕНКО Тетяна (науковий керівник)	ФІНАНСОВИЙ КОНСАЛТИНГ ЯК ДРАЙВЕР СТИМУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ 145
LISNICHUK Oksana	INNOVATIVE CAPABILITIES OF E-COMMERCE FOR ECONOMIC RECOVERY IN THE CONTEXT OF POST-WAR EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES.....148
ОНИШКО Світлана	СИНЕРГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ НОВАЦІЙ ЯК СТРАТЕГІЧНА УМОВА ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....150
ПАНЧЕНКО Ольга	ШЛЯХИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....152
ПОСАДНЄВА Оксана, КУЗЬМІНА Вікторія	ВПЛИВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ 155
ПРИЙМАК Наталія	ПОДАТКОВІ НОВАЦІЇ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС 158
РЕМИГА Юлія, ТРЕТЯК Юлія	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ 161

СІДЕЛЬНИКОВА
Лариса,
РУДИК Світлана ПЕРСПЕКТИВИ СИСТЕМИ ПРЯМОГО ОПОДАТКУ-
ВАННЯ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД 163

ЧИЖОВА Таміла,
КРИСОВ Антон ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ НА
ЦІНУ КРИПТОВАЛЮТИ 166

**СЕКЦІЯ 3.
ГАЛУЗЕВІ СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ
ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

АПАНАСЕНКО Катерина СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ І НАГЛЯДУ У
СФЕРІ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ: ОСНОВНІ
ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ..... 168

ЗЕЛІСКО Інна,
АСАН Айсулу ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ТЕЛЕ-
КОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЯК ІННОВА-
ЦІЙНИЙ ДРАЙВЕР ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ НАЦІ-
ОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 171

КОВАЛЬЧУК Альона,
САФОНІК Наталія ВІДНОВЛЕННЯ ТА ПОВОЄННИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ,
ЗАВДАННЯ 174

НЕСТЕРЕНКО Олександр НАЦІОНАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЯК СКЛА-
ДОВІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ТА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ 176

ПОЛІЩУК Валерій,
ЖАРІНОВ Сергій,
НЕСТЕРЕНКО Олександр ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНОГО ЕКСПЕРТНОГО
МЕТОДУ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬ-
НОСТІ НАУКОВИХ УСТАНОВ 179

DR. Samuel Domínguez
AMARILLO THE LIGHT ENVIRONMENT OF WORKPLACES IN HEALTH
FACILITIES 182
Olena MYKHAILOVSKA

ХМЕЛЯРСЬКА Софія,
здобувач 2-курсу ННІ «Європейська медична школа»,
Міжнародний європейський університет, м. Київ, Україна
КОВАЛЕНКО Вікторія,
к.б.н., доцент, завідувач кафедри
фундаментальних та медико-профілактичних дисциплін
ННІ «Європейська медична школа»
Міжнародний європейський університет, м. Київ, Україна

ГРУДНЕ ВИГОДОВУВАННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЖИТТЯ ДИТИНИ

Здоров'я дитини багато в чому визначається способом харчування з перших днів життя. Грудне вигодовування відіграє ключову роль у забезпеченні гармонійного зростання, фізичного та нервово-психічного розвитку малюка. Тому, годування грудьми – це значно більше, ніж просто надання їжі дитині.

Існують докази, що акт смоктання грудей впливає не тільки на дитину, але й на матір як на фізіологічному, так і психологічному рівнях. Наприклад, добре відомий знеболюючий ефект, що виникає в процесі ссання грудей, а також те, що при цьому дитина швидко заспокоюється, розслаблюється та засинає. Є кілька пояснень до цього феномену. По-перше, ссання грудей та отримані з молоком жири стимулюють викид гормону холецистокініну, який впливає на центральну нервову систему дитини, викликає розслаблення, сонливість та знеболюючу дію; по-друге – стимулює тактильні механорецептори ротоглотки немовляти, зосереджуючи його увагу на цьому процесі, знижуючи вплив інших подразників; по-третє – грудне вигодовування включає контакт «шкіра до шкіри», до фізіологічних ефектів якого відноситься нормалізація температури тіла, частоти дихання та артеріального тиску, стабілізація рівня глюкози в крові, а також зменшення вивільнення адреналіну [1,2].

Продукція таких гормонів як окситоцин, пролактин, холецистокінін, що стимулюються самою дитиною під час смоктання є своєрідним біологічним механізмом, спрямованим на формування безумовного кохання та прихильності матері до дитини, тим самим забезпечує її виживання. Доведено, що чим більше діти і матері знаходяться разом, у контакті «шкіра до шкіри», тим краще мати реагує на потреби дитини і краще за нею доглядає, і тим сильніше уявлення дитини про її надійність та безпеку навколишнього світу.

Грудне молоко людини, за даними вчених біологів є одним з самих складних серед усіх ссавців. Наприклад, воно містить понад 200 різних цукрів, що набагато перевищує їх кількість у молоці корів [3]. Протягом перших двох-трьох днів після пологів із грудей жінки виділяється молозиво, потім перехідне молоко, а через два тижні – зріле молоко. Кількість молозива невелика, близько 30 мл на добу, але енергетична цінність його настільки висока, що повністю задовольняє харчові потреби новонародженого. Крім того молозиво не тільки надзвичайно корисний продукт харчування для немовляти. За рахунок високого вмісту в ньому різноманітних біологічно активних та захисних чинників, воно забезпечує надійне пристосування новонародженої дитини до умов нового позаутробного існування та захист від цілої низки інфекцій. В зрілому молоці різноманітність цукрів зменшується, але збільшується кількість жирів та інших поживних речовин, що підтримують зростання дитини. За даними ВООЗ недостатнє або неповноцінне харчування є причиною 60% випадків дитячої смертності у віці до 5 років [4]. Понад дві третини таких випадків відбувається в перший рік життя дитини.

У всьому світі не більше 40% дітей грудного віку вигодовуються до 6 місяців виключно грудним молоком, прикорм часто починається або занадто рано, або занадто пізно. Діти, які отримують недостатнє або неповноцінне харчування, часто хворіють і на протязі всього життя страждають від наслідків порушення розвитку, адже грудне вигодовування є найважливішим фактором повноцінного розвитку дитини.

ВООЗ рекомендує годувати дитину виключно грудним молоком до досягнення нею шестимісячного віку, а потім разом із належним підгодовуванням продовжувати грудне вигодовування щонайменше до двох років.

Виникає питання, якщо грудне вигодовування таке важливе та корисне, чому в багатьох країнах від нього відмовляються? Причини відмов жінок від годування дітей грудним молоком різні і можуть бути пов'язані як з дитиною, так і з матір'ю. Об'єктивними причинами може бути відсутність молока, хвороба матері (лактаційний мастит, прийом деяких лікарських засобів та тяжкі хронічні захворювання серця, легень, нирок або печінки у стадії загострення та ін.), хвороба дитини (спадкові порушення обміну речовин, глибока недоношеність, родові травми, тяжкі форми лактазної недостатності та ін.). До суб'єктивних причин зі сторони матері належать особисті або соціально обумовлені причини, такі як необхідність виходу на роботу або навчання, страх жінки зіпсувати фігуру та форму грудей, небажання матері продовжувати грудне вигодовування. Також у публічних місцях не завжди є спеціальні зони де можна усамітнитися з дитиною для годування. З боку дитини такі причини відмови можуть бути пов'язані з використанням пустышки, догодовуванням з пляшечки та ін.

Існують також різні погляди на грудне вигодовування, які пов'язані з фінансовою забезпеченістю жінки.

Одна група людей вважає, що в розвинених країнах жінки все частіше віддають перевагу ранньому виходу на роботу, замість тривалого сидіння в декретній відпустці. Таким чином, в Європейському регіоні спостерігається найнижчий відсоток вигодовування немовлят грудним молоком. А тривале годування дитини грудним молоком характерне для країн з низьким рівнем статку, так як майбутні мами не можуть собі дозволити купити суміші для дитини.

Інша думка щодо необхідності годування грудьми полягає у тому що природне вигодовування є більш поширеним у сім'ях з високим рівнем доходу і тому, що вони більше дотримуються рекомендацій лікарів, і тому, що мами можуть дозволити собі піти у тривалу декретну відпустку. Натомість у країнах з низьким рівнем розвитку – жінки повинні заробляти на життя і тому переводять своїх дітей на штучне вигодовування. Таким чином, на сьогоднішній день проблема відмов від грудного вигодовування остаточно не вирішена.

Незважаючи на зусилля міністерств та закладів охорони здоров'я різних країн, розуміння як лікарями, так і матерями незамінності грудного молока фіксується значна кількість відмов від грудного вигодовування. У зв'язку з чим проводяться відповідні заходи, спрямовані на боротьбу за природне вигодовування дітей грудного віку. Фахівці ВООЗ та ЮНІСЕФ розробили «Десять принципів успішного грудного вигодовування», з метою забезпечення підтримки матерів у галузі грудного вигодовування. Щороку з 1 по 7 серпня проводиться Всесвітній тиждень грудного вигодовування.

В Україні на сьогоднішній день активізована пропаганда, проводяться заходи для підтримки та популяризації грудного вигодовування. Наприклад, працює громадська організація

«Молочні ріки України», проводиться робота в пологових будинках [5]. Координатори різноманітних кол-центрів допомагають жінкам подолати фізіологічні та

психологічні бар'єри, фахівці допомагають налагодити лактацію або навіть запустити процес релактації. Для годування у громадських місцях виділяють зони або окремі приміщення, існує одяг та накидки, які дозволяють дати дитині груди і при цьому зробити весь процес годівлі практично непомітним.

Через повномасштабне вторгнення росії в Україну тисячі жінок із маленькими дітьми на руках опинилися у вкрай важких умовах. Тому саме грудне вигодовування може врятувати життя немовляти, оскільки дитячої суміші може просто не бути в доступності, не потрібно мити чи кип'ятити посуд, а фізичний контакт під час годування грудьми заспокоює як дитину, так і маму. До того ж в умовах відключення води та електрики материнське молоко

– це найбезпечніша та найзручніша їжа для вашого малюка.

Грудне вигодовування є надзвичайно важливим – адже здоровий початок життя дитини, це запорука її здорового майбутнього.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Groer MW. Differences between exclusive breastfeeders, formula-feeders, and controls: a study of stress, mood, and endocrine variables/ 2005. Biol. Res. Nurs.7, 106-117.
2. Krol KM, Kamboj SK, Curran HV, Grossmann T. Breastfeeding experience differentially impacts recognition of happiness and anger in mothers/ 2014. Sci. Rep. 4, 7006.
3. Thierry Hennet, Lubor Borsig. Breastfed at Tiffany's. Trends in Biochemical Sciences, 2016; DOI: 10.1016/j.tibs.2016.02.008
4. WHO. Children: improving survival and well-being [Електронний ресурс]/ ВОЗ. – Режим доступу: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/children-reducing-mortality>.
5. Наказ МОЗ України «Про подальше впровадження Розширеної Ініціативи «Лікарня, доброзичлива до дитини» в Україні» № 715 від 28.10.2011р.